

Ideiglenes változat

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2026. június 4.(*)

„ Előzetes döntéshozatal – Építési beruházásra, árubeszerzésre és szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések – Az egyenlő bánásmód és az átláthatóság elve – 2014/24/EU irányelv – 72. cikk – A szerződések módosítása azok időtartama alatt – Az »azok időtartama alatt« fogalma – Az elvégzett munkák átvétele – A végleges számla bemutatása – Az ajánlatkérő szerv nemfizetése ”

A C-820/24. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság, Ausztria) a Bírósághoz 2024. november 28-án érkezett, 2024. november 25-i határozatával terjesztett elő

a **Strominator Elektro GmbH**

és

a **Bundesimmobiliengesellschaft mbH**

között,

a **Fiegl & Spielberger GmbH**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: M. L. Arastey Sahún tanácselnök, J. Passer, E. Regan, D. Gratsias (előadó) és B. Smulders bírák,

főtanácsnok: M. Campos Sánchez-Bordona,

hivatalvezető: F. Cathagne tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2025. október 15-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Bundesimmobiliengesellschaft mbH képviseletében A. M. Juen és C. Weingrill,
- az osztrák kormány képviseletében A. Posch, J. Schmoll, M. Fruhmann és M. Kopetzki, meghatalmazotti minőségben,
- a cseh kormány képviseletében L. Halajová, M. Smolek és J. Vlácil, meghatalmazotti minőségben,
- a francia kormány képviseletében B. Dourthe és O. Duprat-Mazaré, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében A. Biolan és G. Wils, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2025. december 18-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2021. november 10-i (EU) 2021/1952 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelettel (HL 2021. L 395., 23. o.) módosított, a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2014. L 94., 65. o.; helyesbítés: HL 2015. L 275., 68. o.; a továbbiakban: 2014/24 irányelv) 72. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Strominator Elektro GmbH (a továbbiakban: Strominator) és a Bundesimmobiliengesellschaft mbH (a továbbiakban: BIG) között a Fiegl & Spielberger GmbH (a továbbiakban: Fiegl) számára odaítélt, építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződés tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 2014/24 irányelv

3 A 2014/24 irányelv (107) preambulumbekzdésének szövege a következő:

„Az Európai Unió Bíróságának vonatkozó ítélkezési gyakorlatát figyelembe véve tisztázni kell azokat a feltételeket, amelyek esetén egy szerződés teljesítés közben történő módosítása új közbeszerzési eljárást tesz szükségessé. Új közbeszerzési eljárásra az eredeti szerződés lényeges megváltoztatásakor van szükség, különösen annak hatályát és a felek kölcsönös jogait, illetve kötelezettségeit illetően, ideértve a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok megosztását is. Az ilyen változtatások a felek arra irányuló szándékát tanúsítják, hogy újratárgyalják az adott szerződés lényeges feltételeit. Ez a helyzet különösen akkor, ha a módosított feltételek befolyásolták volna az eljárás eredményét, ha szerepeltek volna az eredeti eljárásban. [...]”

4 Ezen irányelv „Fogalommeghatározások” című 2. cikkének (1) bekezdése előírja:

„Ezen irányelv alkalmazásában a következő fogalommeghatározásokat kell alkalmazni:

[...]

5. »közbeszerzési szerződés«: egy vagy több gazdasági szereplő és egy vagy több ajánlatkérő szerv által, írásban megkötött visszerthes szerződés, amelynek tárgya építési beruházás kivitelezése, áru szállítása vagy szolgáltatás nyújtása;

6. »építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződés« olyan közbeszerzési szerződés, amelynek tárgya az alábbiak egyike:

a) a II. melléklet szerinti tevékenységek valamelyikéhez tartozó építési beruházás kivitelezése, illetve tervezése és kivitelezése együtt;

b) építmény kivitelezése, illetve tervezése és kivitelezése együtt;

c) az építmény típusa vagy tervezése tekintetében döntő befolyással rendelkező ajánlatkérő szerv által meghatározott követelményeknek megfelelő építmény bármilyen eszközzel történő kivitelezése;

[...]”

5 Az említett irányelv „Értékhatárok” című 4. cikke értelmében:

„Ezt az irányelvet azokra a beszerzésekre kell alkalmazni, amelyek hozzáadottérték-adó (héta) nélküli becsült értéke eléri vagy meghaladja a következő értékhatárokat:

a) 5 382 000 [euró] az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések esetében;
[...]

6 Ugyanezen irányelv „Kiválasztási szempontok” című 58. cikke (4) bekezdésének első albekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A műszaki és szakmai alkalmasság tekintetében az ajánlatkérő szerv előírhatja, hogy a gazdasági szereplők rendelkezzenek a szerződés megfelelő minőségi színvonal szerinti teljesítéséhez szükséges emberi és műszaki erőforrásokkal és tapasztalattal.”

7 A 2014/24 irányelvnek „A szerződés odaítélésének szempontjai” című 67. cikke (3) bekezdése kimondja:

„Az odaítélési szempontok akkor tekintendők a közbeszerzési szerződés tárgyához kapcsolódónak, ha azok az adott szerződés alapján kivitelezendő építési beruházáshoz, szállítandó áruhoz vagy nyújtandó szolgáltatáshoz bármely módon és azok életciklusának bármely szakaszában kapcsolódnak [...]

[...]

8 Ezen irányelvnek „A szerződés teljesítésének feltételei” című 70. cikke a következőket írja elő:

„Az ajánlatkérő szerv különös feltételeket állapíthat meg valamely szerződés teljesítésére vonatkozóan, feltéve, hogy az említett feltételek a 67. cikk (3) bekezdése értelmében a közbeszerzési szerződés tárgyához kapcsolódnak, valamint szerepelnek az eljárást megindító felhívásban vagy a közbeszerzési dokumentumokban. [...]”

9 Az említett irányelvnek „A szerződések módosítása azok időtartama alatt” című 72. cikke ekképp rendelkezik:

„(1) A szerződések vagy keretmegállapodások ezen irányelvvel összhangban új közbeszerzési eljárás nélkül módosíthatók az alábbiak közül bármely esetben:

a) ha a módosításokról – pénzbeli értéküktől függetlenül – az eredeti közbeszerzési dokumentumokban világos, pontos és egyértelmű felülvizsgálati záradékok rendelkeznek, amelyek magukban foglalhatnak az ár módosítására vonatkozó záradékokat vagy választási lehetőségeket. Ezekben a záradékokban meg kell határozni a lehetséges módosítások és választási lehetőségek hatályát és jellegét, valamint azokat a feltételeket, amelyek esetén ezek alkalmazhatók. A záradékok nem rendelkezhetnek olyan módosításokról vagy választási lehetőségekről, amelyek megváltoztatnák a szerződés vagy keretmegállapodás általános jellegét.

b) az eredeti szerződő fél által elvégzendő, szükségessé vált további építési beruházások, nyújtandó további szolgáltatások vagy szállítandó további áruk tekintetében, amelyek nem szerepeltek az eredeti közbeszerzésben, amennyiben a szerződő fél módosítása:

- i. nem megvalósítható olyan gazdasági vagy technikai okok miatt, mint például az eredeti közbeszerzés során vásárolt, meglévő berendezésekkel, szolgáltatásokkal vagy létesítményekkel való felcserélhetőség vagy kölcsönös átjárhatóság; és
- ii. az ajánlatkérő szerv számára jelentős hátránnyal vagy a költségek megsokszorozódásával járna.

Mindazonáltal az árnövekedés nem haladhatja meg az eredeti szerződés értékének 50%-át. Ha több egymást követő módosításra kerül sor, ez a korlátozás az egyes módosítások értékére alkalmazandó. Az egymást követő módosítások nem célozhatják ezen irányelv megkerülését;

c) amennyiben az alábbi feltételek mindegyike teljesül:

- i. a módosítást olyan körülmények tették szükségessé, amelyeket egy kellő gondossággal eljáró ajánlatkérő szerv nem láthatott előre;
- ii. a módosítás nem változtatja meg a szerződés általános jellegét;
- iii. az árnövekedés nem haladja meg az eredeti szerződés vagy keretmegállapodás értékének 50%-át. Ha több egymást követő módosításra kerül sor, ez a korlátozás az egyes módosítások értékére alkalmazandó. Az egymást követő módosítások nem célozhatják ezen irányelv megkerülését;

d) amennyiben új szerződő fél lép azon fél helyébe, amelynek az ajánlatkérő szerv eredetileg odaítélte a szerződést, az alábbi okok valamelyikének következtében:

- i. az a) pont szerinti egyértelmű visszavonási záradék vagy lehetőség;
- ii. az eredeti szerződő fél helyébe egyetemes vagy részleges jogutódlás révén, vállalati átszervezést – többek között vállalatátvételt, egyesülést vagy felvásárlást – vagy fizetéseképtelenséget követően egy másik gazdasági szereplő lép, amely megfelel az eredetileg megállapított minőségi kiválasztási kritériumoknak, feltéve, hogy ezzel nem jár együtt a szerződés egyéb lényeges módosítása, és hogy mindez nem ezen irányelv alkalmazásának a megkerülését célozza; vagy
- iii. amennyiben az ajánlatkérő szerv átvállalja a fővállalkozónak az alvállalkozókkal szemben fennálló kötelezettségeit, amennyiben erről a nemzeti jogszabályok a 71. cikkel összhangban rendelkeznek;

e) amennyiben a módosítások értéküktől függetlenül nem jelentősek a (4) bekezdés értelmében.

[...]

(2) Ezenfelül és anélkül, hogy ellenőrizni kellene, hogy a (4) bekezdés a)–d) pontjában foglalt feltételek teljesülnek-e, a szerződések ezen irányelvvvel összhangban akkor is módosíthatók új közbeszerzési eljárás nélkül, ha a módosítás értéke nem éri el az alábbi értékek egyikét sem:

- i. a (4) cikkben foglalt küszöbértékek és
- ii. a szolgáltatási és árubeszerzési szerződések eredeti szerződések értékének 10%-a és az építési beruházási szerződések eredeti szerződéses értékének 15%-a.

Mindazonáltal a módosítás nem változtathatja meg a szerződés vagy keretmegállapodás általános jellegét. Több egymást követő módosítás esetén az értéket az egymást követő módosítások összesített nettó értéke alapján kell megállapítani.

(3) A (2) bekezdésben és az (1) bekezdés b) és c) pontjában említett ár kiszámításának céljára az aktualizált ár a referenciaértéknek felel meg, amennyiben a szerződés tartalmaz indexálási záradékot.

(4) Egy szerződés vagy keretmegállapodás módosítása annak időtartama alatt akkor tekintendő lényegesnek az (1) bekezdés e) pontjának értelmében, ha a szerződés vagy keretmegállapodás jellege érdemben megváltozik az eredetileg megkötött szerződéshez vagy keretmegállapodáshoz képest. Az (1) és a (2) bekezdés sérelme nélkül, a módosítás minden esetben lényegesnek tekintendő akkor, ha az alábbi feltételek közül valamelyik vagy több teljesül:

a) a módosítás olyan feltételeket vezet be, amelyek alapján – ha azok az eredeti közbeszerzési eljárás részét képezték volna –, lehetőség lett volna az eredetileg kiválasztott részvétellel jelentkezőktől eltérő jelentkezők részvételének az engedélyezésére, az eredetileg elfogadott ajánlattól eltérő ajánlat elfogadására, vagy amelyek további résztvevőket ösztönöztek volna a közbeszerzési eljárásban való részvételre;

b) a módosítás a szerződő fél javára megváltoztatja a szerződés vagy keretmegállapodás gazdasági egyensúlyát, olyan módon, amelyről az eredeti szerződés vagy keretmegállapodás nem rendelkezett;

c) a módosítás jelentősen kibővíti a szerződés vagy keretmegállapodás hatályát;

d) amennyiben új szerződő fél lép annak a félnek a helyébe, akinek az ajánlatkérő szerv eredetileg odaítélte a szerződést az (1) bekezdés d) pontjában szereplő esetektől eltérő esetekben.

(5) Ezen irányelv értelmében új közbeszerzési eljárásra van szükség a közbeszerzési szerződés vagy keretmegállapodás rendelkezéseinek – a szerződés vagy keretmegállapodás időtartama alatt történő – az (1) és (2) bekezdésben foglaltaktól eltérő módosításai esetében.”

A 2011/7/EU irányelv

10 A kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló, 2011. február 16-i 2011/7/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2011. L 48., 1. o.) 2. cikkének 1. és 2. pontja ezen irányelv alkalmazásában határozza meg a „kereskedelmi ügyletek”, illetve a „hatóság” fogalmát:

11 Az említett irányelv 4. cikke értelmében:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy azon kereskedelmi ügyletekben, amelyekben az adós egy hatóság, a (3), (4) vagy (6) bekezdésben meghatározott időtartam lejártakor a hitelező külön fizetési felszólítás nélkül legyen jogosult a törvényes késedelmi kamatra, amennyiben teljesülnek az alábbi feltételek:

a) a hitelező teljesítette szerződéses és jogszabályi kötelezettségeit; és

b) a hitelező nem kapta kézhez időben az esedékes összeget, kivéve, ha az adós nem felel a késedelemért.

[...]

(3) A tagállamok biztosítják, hogy azon kereskedelmi ügyletekben, amelyekben az adós egy hatóság:

a) a fizetési határidő ne haladja meg az alábbi határidők egyikét sem:

i. a számla vagy az azzal egyenértékű fizetési felhívás adós általi kézhezvételének napját követő 30 naptári nap;

[...]

iv. amennyiben törvény vagy a szerződés előírja, hogy az áruk vagy a szolgáltatások szerződésnek való megfelelését átvételi vagy ellenőrző eljárással kell megállapítani, és az adós a számlát vagy az azzal egyenértékű fizetési felhívást az átvétel vagy ellenőrzés napján vagy azt megelőzően kapja kézhez, 30 naptári nap azon napot követően;

[...]

Az osztrák jog

12 A 2018. augusztus 20-i Bundesvergabegesetz 2018-nak (a közbeszerzésekről szóló 2018. évi szövetségi törvény; BGBl. I, 65/2018) (a továbbiakban: 2018. évi BVergG) „A szerződések módosítása azok időtartama alatt” című 365. §-a ekképp rendelkezik:

„(1) A szerződéseknek és keretmegállapodásoknak az azok időtartama alatt történő lényeges módosítása csak új közbeszerzési eljárás lefolytatását követően megengedett. Egy szerződés vagy keretmegállapodás módosítása akkor lényeges, ha a szerződés vagy keretmegállapodás jellege érdemben megváltozik az eredeti szerződéshez vagy keretmegállapodáshoz képest.

(2) A (3) bekezdés sérelme nélkül, a módosítás minden esetben lényeges módosításnak tekintendő akkor, ha az alábbi feltételek közül valamelyik teljesül:

1. a módosítás olyan feltételeket vezet be, amelyek alapján – ha azok az eredeti közbeszerzési eljárás részét képezték volna –

a) lehetőség lett volna az eredetileg kiválasztott részvételre jelentkezőktől eltérő jelentkezők részvételének az engedélyezésére, vagy

b) lehetőség lett volna az eredetileg elfogadott ajánlattól eltérő ajánlat elfogadására, vagy

c) további résztvevőket ösztönöztek volna a közbeszerzési eljárásban való részvételre, vagy

2. a módosítás a szerződő fél javára megváltoztatja a szerződés vagy keretmegállapodás gazdasági egyensúlyát, olyan módon, amelyről az eredeti szerződés vagy keretmegállapodás nem rendelkezett, vagy

3. a módosítás jelentősen kibővíti vagy leszűkíti a szerződés vagy keretmegállapodás hatályát, vagy

[...]

(3) A szerződések és keretmegállapodások következő módosításai nem tekinthetők lényegesnek:

1. a szerződés összegének módosításai, amennyiben azok nem haladják meg:

a) a vonatkozó, a 12. § (1) bekezdésében, illetve a 185. § (1) bekezdésében említett értékhatárokat, valamint

b) az árubeszerzésre és szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések eredeti összegének 10%-át, illetve az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések eredeti összegének 15%-át. A módosítások nem változtathatják meg a szerződés vagy keretmegállapodás általános jellegét. Több egymást követő módosítás esetén az értéket az egymást követő módosítások összesített nettó értéke alapján kell megállapítani.

2. Olyan módosítások, amelyekről – értéküktől függetlenül – az eredeti közbeszerzési dokumentumokban világos, pontos és egyértelmű szerződésmódosítási záradékok rendelkeznek. Ezekben a záradékokban meg kell határozni a lehetséges módosítások és választási lehetőségek hatályát és jellegét, valamint azokat a feltételeket, amelyek esetén ezek alkalmazhatók, és e záradékok nem rendelkezhetnek olyan módosításokról vagy választási lehetőségekről, amelyek megváltoztatnák a szerződés vagy keretmegállapodás általános jellegét.

[...]

4. Olyan módosítások, amelyek – értéküktől függetlenül – nem tekinthetők az (1) és (2) bekezdés értelmében vett lényeges módosításnak.

5. Az eredeti szerződő fél szükségessé vált további szolgáltatásai, amelyek nem szerepeltek az eredeti közbeszerzési dokumentumokban, amennyiben a szerződő fél módosítása:

a) nem megvalósítható gazdasági vagy technikai okok miatt, és

b) az ajánlatkérő szerv számára jelentős hátránnyal vagy a költségek megsokszorozódásával járna.

6. A következő feltételek fennállása esetén:

a) a módosítást olyan körülmények tették szükségessé, amelyeket egy kellő gondossággal eljáró ajánlatkérő nem láthatott előre, és

b) a módosítás nem változtatja meg a szerződés általános jellegét.

A jelen szövetségi törvény 2. részében foglalt rendelkezéseknek megfelelően lefolytatott eljárást követően megkötött szerződések és keretmegállapodások esetében az 5. vagy 6. pont esetében a további szolgáltatások összértéke ezen túlmenően nem haladhatja meg az eredeti szerződés értékének 50%-át. Amennyiben több egymást követő módosításra kerül sor, ez az egyes módosítások értékére alkalmazandó. Az egymást követő módosítások nem célozhatják a jelen szövetségi törvényben foglalt rendelkezések alkalmazásának megkerülését.

[...]

(5) A szerződésnek a (3) bekezdés 1., 5. és 6. pontjában említett összege, illetve az érték kiszámításának céljára a szerződés aktualizált összege, illetve az aktualizált érték a referenciaértéknek felel meg, amennyiben a szerződés tartalmaz indexálási záradékot. A szerződés aktualizált összege, illetve az aktualizált érték kiszámításának céljára az ausztriai átlagos inflációs rátát kell figyelembe venni, amennyiben a szerződés nem tartalmaz indexálási záradékot.”

13 A 2018. évi BVergG 382. §-a értelmében:

„A jelen szövetségi törvény a következő [európai] uniós jogi aktusokat ülteti át, illetve veszi figyelembe:

[...]

16. a 2014/24/EU irányelv[...]

[...]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

14 Salzburg városa (Ausztria) tulajdonosa egy iskolacampusnak, amelyen két, egymással összekapcsolt részből álló épület található (a továbbiakban: épület). Ez az iskolacampus több oktatási intézményt foglal magában, köztük a Handelsakademie I-t (I. kereskedelmi szakközépiskola) és a Handelsakademie II-t (II. kereskedelmi szakközépiskola), amelyek az épület különböző részeiben találhatók, amelyeket az előzetes döntéshozatalra utaló határozat az épület I., illetve II. részeként említ.

15 Az említett iskolacampusra vonatkozó különböző rehabilitációs intézkedések keretében a BIG – a 2018. évi BVergG értelmében vett ajánlatkérő szerv – elsősorban az épület II. része tekintetében villanszerelési munkálatok elvégzése céljából nyílt közbeszerzési eljárást folytatott le. Ezen eljárást követően 2022. augusztus 3-án az épület II. része tekintetében 675 107,03 euró becsült értékű villanszerelési beruházásra irányuló szerződést ítélték oda a Fieglnek (a továbbiakban: eredeti szerződés). Megállapodás született arról, hogy a megrendelt szolgáltatások teljesítési időszaka 2022. augusztus 3-tól 2023. augusztus 31-ig tart.

16 2022. július 11-én azonban kevesebb mint egy hónappal e szerződés megkötése előtt tűz keletkezett az épület I. részében, és jelentős károkat okozott abban. Az e tűz által okozott károk miatt tehát szükségessé vált az iskolacampus térbeli és funkcionális tervezésének felülvizsgálata a 2022/2023-as tanév során. E felülvizsgálat azzal a következménnyel járt, hogy a Fiegl-től megrendelt szolgáltatásokat nem az említett szerződésben eredetileg előírányzott módon teljesítették.

17 Konkrétan, bár az eredeti szerződésnek megfelelően az épület II. részének második és harmadik emeletén végeztek villanszerelési munkálatokat, az épület I. és II. részének alagsorában, földszintjén, első emeletén és összekötő szárnyrészében nem végeztek villanszerelési munkálatokat. A BIG ugyanis 2023 májusában lemondta e szolgáltatásokat, ami e szerződés értékét körülbelül kétharmadával csökkentette.

18 Az említett szolgáltatások lemondását követően a Fiegl kártérítési kérelmet nyújtott be azon károk megtérítése iránt, amelyeket a szerződés értékének csökkenése miatt szenvedett el, amely kérelemnek a BIG nem adott helyt.

19 Márpedig az épület II. részében elvégzendő, le nem mondott munkálatok határidőn belüli befejezését követően a BIG és a Fiegl 2023. szeptember 7-én megbeszélést tartott, és megállapodott abban, hogy ez utóbbi visszavonja kártérítési iránti kérelmét, és ennek fejében 2024-ben elvégzi a lemondott és nem teljesített szolgáltatások egy részét az épület I. részében.

20 Ennek megfelelően 2023. december 13-án a Fiegl ajánlatot nyújtott be az épület I. részében elvégzendő, fent említett munkálatokra vonatkozóan.

21 2023. december 15-én a Fiegl benyújtotta az eredeti szerződés alapján nyújtott és le nem mondott szolgáltatásokra, vagyis az épület II. részének második és harmadik emeletében teljesített szolgáltatásokra vonatkozó végleges számlát.

22 A jelen ítélet 20. pontjában említett ajánlatot követően a BIG 2023. december 22-én az épület I. részében szereplő „funkcionális felújítás” és „világítás” címet viselő két szolgáltatásra vonatkozó szerződést ítélte oda a Fieglnek 2024. január 15. és 2024. szeptember 30. közötti teljesítési időszakkal (a továbbiakban: új szerződés). A szerződés értéke 264 355,80 euró volt.

23 Egyébiránt az épület I. részében a 2022. július 11-i tűzeset által okozott károk kijavítása érdekében a BIG ajánlati felhívást tett közzé elektromos beszerelési munkálatok elvégzésére vonatkozóan. Ezen odaítélési eljárást követően 2023. december 6-án a szerződést, amelynek tárgya eltér az új szerződés tárgyától, a Strominatornak ítéltek oda.

24 2024. július 9-én a Strominator megállapítási kereset útján annak megállapítását kérte a Bundesverwaltungsgerichttől (szövetségi közigazgatási bíróság, Ausztria), a kérdést előterjesztő bíróságtól, hogy az új szerződés közbeszerzési eljárás közzététele nélküli, arra irányuló odaítélése, hogy a Fiegl-től rendeljék meg a jelen ítélet 22. pontjában említett munkálatokat, az osztrák szabályozás vagy az uniós jog megsértése miatt jogellenes volt. E jogellenesség különösen a Strominator azon jogát érintette, hogy részt vehessen az e munkálatokra vonatkozó közbeszerzési eljárásban.

25 Védekezésül a BIG lényegében azt állította, hogy az új szerződésnek a Fiegl részére történő odaítélése az eredeti szerződés jogszerű módosításának minősül.

26 A kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő jogvita keretében e bíróság megállapítja, hogy az új szerződést akkor kötötték meg, amikor az eredeti szerződés alapján meghatározott teljesítési időszak már befejeződött, az e szerződés alapján megrendelt, de le nem mondott szolgáltatásokat teljesítették, és benyújtották a végleges számlát, de azt a BIG még nem fizette ki.

27 A kérdést előterjesztő bíróság pontosítja, hogy a 2018. évi BVergG-t minden közbeszerzési szerződésre alkalmazni kell, függetlenül az ilyen szerződés értékétől, ideértve azt is, ha annak becsült értéke egy cent. Ennek megfelelően a 2018. évi BVergG 365. §-át, amely a 2014/24 irányelv 72. cikkét ülteti át az osztrák jogba, bármely folyamatban lévő közbeszerzési szerződés módosítására alkalmazni kell, attól függetlenül, hogy az érintett szerződés becsült értéke meghaladja-e az ezen irányelv 4. cikkében előírt értékhatárokat.

28 Ennek pontosítását követően az említett bíróság megjegyzi, hogy a 2014/24 irányelv nem határozza meg sem azt az időpontot, amikor az ezen irányelv 72. cikke értelmében megszűnik egy szerződés „időtartama”, sem pedig azt az időpontot, ameddig egy ilyen szerződés e rendelkezésnek megfelelően új közbeszerzési eljárás nélkül módosítható.

29 Márpedig, annak meghatározása érdekében, hogy az új szerződés jogszerűen módosítható-e az eredeti szerződést a 2014/24 irányelv 72. cikke értelmében véve anélkül, hogy közbeszerzési eljárást kellett volna lefolytatni, azt az időszakot kell meghatározni, amely alatt a közbeszerzési szerződésnek az ezen irányelv 72. cikke (5) bekezdése értelmében vett „időtartamát” folyamatban lévőnek kell tekinteni.

30 Először is, ha úgy kellene tekinteni, hogy az új szerződésnek a Fiegl részére történő odaítélése időpontjában az eredeti szerződésnek a 2014/24 irányelv 72. cikke értelmében vett „időtartama” folyamatban volt, másodsorban az a kérdés merül fel, hogy egy olyan esemény,

mint a tűz, minősíthető-e olyan körülménynek, amelyet egy gondos ajánlatkérő szerv e 72. cikk (1) bekezdése c) pontjának i. alpontja értelmében nem láthatott előre. Harmadsorban, adott esetben meg kell vizsgálni azokat a feltételeket, amelyek mellett a közbeszerzési szerződés módosítását előre nem látható körülmények miatt „szükségesnek” kell tekinteni.

31 E körülmények között a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni a [2014/24] irányelv 72. cikkének (5) bekezdését, hogy a közbeszerzési szerződésnek a megállapodás szerinti teljesítési időszak végét, a le nem mondott szolgáltatások nyújtását, valamint a végszámla szerződő fél általi kiállítását követő, de az ellenértéknek az ajánlatkérő általi megfizetését megelőző módosítását a közbeszerzési szerződésnek »a szerződés időtartama alatt« történő módosításának kell tekinteni?

Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

2) Úgy kell-e értelmezni a 2014/24 irányelv 72. cikke (1) bekezdése c) pontjának i. alpontját, hogy olyan külső körülmények is olyan körülményeknek minősülnek, amelyeket egy kellő gondossággal eljáró ajánlatkérő szerv »nem láthatott előre«, amelyek ugyan a szerződés megkötését megelőzően merültek fel, de amelyeknek a közbeszerzési szerződésre gyakorolt hatásai csak a szerződés megkötését követően nyilvánulnak meg?

Az első és a második kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

3) Úgy kell-e értelmezni a 2014/24 irányelv 72. cikke (1) bekezdése c) pontjának i. alpontját e rendelkezés ii. alpontjával összefüggésben, hogy a közbeszerzési szerződés olyan körülmények miatti módosítása, amelyeket egy kellő gondossággal eljáró ajánlatkérő szerv nem láthatott előre, akkor is »szükséges[...]«, ha a módosítás ugyan »célszerű«, de nem »feltétlenül szükséges«, amíg a módosítás nem változtatja meg a szerződés általános jellegét?”

A Bíróság hatásköréről

32 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bíróság feladata vizsgálni azokat a feltételeket, amelyek mellett a nemzeti bíróság hozzá fordult, annak érdekében, hogy megvizsgálja hatáskörének fennállását (2025. szeptember 4-i AW „T” ítélet, C-225/22, EU:C:2025:649, 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

33 E tekintetben az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy az alapügyben szóban forgó új szerződés értéke a 2014/24 irányelv alkalmazhatóságára vonatkozó, ezen irányelv 4. cikkének a) pontjában az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések tekintetében 5 382 000 euróban meghatározott értékhatár alatt van.

34 Mindazonáltal, amint arra a kérdést előterjesztő bíróság rámutatott, az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében, ha valamely nemzeti jogszabály az uniós jogi aktus hatálya alá nem tartozó helyzetekre adott megoldásaiban közvetlenül és feltétel nélkül összhangban van az e jogi aktussal elfogadott megoldásokkal, határozott uniós érdek fűződik ahhoz, hogy egységesen értelmezzék az említett jogi aktusból átvett rendelkezéseket. Ez ugyanis lehetővé teszi a jövőbeli eltérő értelmezések elkerülését, valamint az e helyzetek és az e rendelkezések hatálya alá tartozó helyzetek azonos kezelésének biztosítását (lásd: 1990. október 18-i Dzodzi ítélet, C-297/88 és C-197/89, EU:C:1990:360, 36. és 37. pont; 2024. október 24-i Obshtina Pleven ítélet, C-513/23, EU:C:2024:917, 27. pont).

35 A jelen ügyben, amint arra a kérdést előterjesztő bíróság rámutat, a 2018. évi BVergG 365. §-a, amely a 2014/24 irányelv 72. cikkét ülteti át a belső jogba és amely e bíróság kérdéseinek tárgyát képezi, minden közbeszerzési szerződésre alkalmazandó, függetlenül az ilyen szerződések értékétől.

36 E körülmények között az új szerződés értéke nem képezi akadályát annak, hogy a Bíróság megválaszolja az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéseket.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

37 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a nemzeti bíróságok és a Bíróság között az EUMSZ 267. cikkel bevezetett együttműködési eljárás keretében a Bíróság feladata, hogy a nemzeti bíróságnak az előtte folyamatban lévő ügy eldöntéséhez hasznos választ adjon. Ennek érdekében adott esetben a Bíróságnak át kell fogalmaznia az előterjesztett kérdéseket (lásd: 1997. július 17-i Krüger ítélet, C-334/95, EU:C:1997:378, 22. és 23. pont; 2025. december 18-i Lukoil Bulgaria és Lukoil Neftohim Burgas ítélet, C-245/24, EU:C:2025:987, 26. pont).

38 E tekintetben először is meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság a 2014/24 irányelv 72. cikke (5) bekezdésének értelmezését kéri annak meghatározása érdekében, hogy egy közbeszerzési szerződésnek még fennáll-e az „időtartama” azt követően, hogy az e szerződésben előírt kivitelezési időszak lejárt, a szolgáltatást teljes egészében a nyertes ajánlattevő nyújtotta, és a nyertes ajánlattevő benyújtotta a végleges számlát, de annak az ajánlatkérő szerv általi kifizetése előtt. Mindazonáltal, amint arra a főtanácsnok is lényegében rámutat indítványának 41. pontjában, a szerződés „időtartama alatt” fogalmat e 72. cikk más bekezdései is használják, amelynek „A szerződések módosítása azok időtartama alatt” címe egyébiránt azt jelzi, hogy az említett 72. cikk valamennyi rendelkezése csak a szerződés „időtartama alatt” alkalmazható.

39 Így a 2014/24 irányelv 72. cikkének (4) bekezdése kimondja, hogy a szerződés „annak időtartama alatt” történő módosítása akkor minősül lényegesnek ezen irányelv 72. cikke (1) bekezdésének e) pontja értelmében, ha a szerződés jellege érdemben megváltozik az eredetileg megkötött szerződéshez képest.

40 Ezenkívül, bár kétségtelen, hogy az említett irányelv 72. cikkének (1)–(3) bekezdése nem utal kifejezetten a szerződések „időtartama alatt” fogalmára, azok valamiképpen kapcsolódnak e fogalomhoz. Ugyanezen irányelv 72. cikkének (5) bekezdése értelmében ugyanis új közbeszerzési eljárásra van szükség többek között a szerződésnek a szerződés időtartama alatt történő, e 72. cikk (1) és (2) bekezdésben foglaltaktól eltérő módosításai esetében. Egyébiránt, mivel a 2014/24 irányelv 72. cikkének (3) bekezdése e 72. cikk (2) bekezdésére és (1) bekezdésének b) és c) pontjára hivatkozik, az szintén az ilyen szerződésekre vonatkozik.

41 Másodsorban, a BIG által a tárgyaláson kifejtett magyarázatokból kitűnik, hogy az alapügyben a Fiegl által az eredeti szerződés alapján elvégzett munkálatokat az ajánlatkérő szerv a végleges számla Fiegl általi 2023. december 15-i kibocsátását megelőzően véglegesen átvette.

42 E körülmények között meg kell állapítani, hogy első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy úgy kell-e értelmezni a 2014/24 irányelv 72. cikkét, hogy egy közbeszerzési szerződés az e rendelkezés értelmében vett „időtartama alatt” lévőknek tekinthető, ha a nyertes ajánlattevő teljes mértékben teljesítette a szóban forgó szerződés alapján nyújtandó szolgáltatásokat, az ajánlatkérő szerv véglegesen átvette e szolgáltatásokat,

és a nyertes ajánlattevő kiállította a végleges számlát, még akkor is, ha ezen ajánlatkérő szerv még nem fizette meg az azon feltüntetett árat.

43 A 2014/24 irányelv 72. cikke értelmében vett, a szerződés „időtartama alatt” fogalom terjedelmének meghatározása érdekében nemcsak e rendelkezés kifejezéseit, hanem szöveggörnyezetét, és annak a szabályozásnak a célkitűzéseit is figyelembe kell venni, amelynek az részét képezi (lásd ebben az értelemben: 1983. november 17-i Merck ítélet, 292/82, EU:C:1983:335, 12. pont; 2025. október 16-i Polismyndigheten ítélet, C-282/24, EU:C:2025:790, 18. pont).

44 Először is, ami a 2014/24 irányelv 72. cikkének szövegét illeti, meg kell állapítani, hogy sem e rendelkezés, sem ezen irányelv más rendelkezése nem határozza meg a szerződés „időtartama alatt” fogalmat. E 72. cikk szövegéből sem vezethetők le más, olyan jellegű jelzések, amelyek választ adhatnának arra a kérdésre, hogy valamely szerződés „időtartama” mindaddig fennállónak tekinthető-e, amíg az ajánlatkérő nem fizette meg az árat azon szolgáltatás ellenértékeként, amelyet a nyertes ajánlattevő e szerződés alapján teljes egészében teljesített, és ezen ajánlatkérő véglegesen átvett, vagy éppen ellenkezőleg, az ilyen szerződés e szolgáltatásnak megszűnik az „időtartama” az említett ajánlatkérő szerv általi végleges átvételét és a végleges számlának a nyertes ajánlattevő általi kibocsátását követően, mivel ebben az esetben nincs jelentősége annak, hogy ugyanezen ajánlatkérő szerv még nem teljesítette a kifizetést.

45 Másodsorban, ami azt a szöveggörnyezetet illeti, amelybe a 2014/24 irányelv 72. cikke illeszkedik, kétségtelen, hogy ezen irányelv 2. cikke (1) bekezdése 5. pontjának első tagmondata alapján, amely szerint a közbeszerzési szerződések „visszterhes szerződések”, úgy is lehet tekinteni, hogy amíg az ilyen szerződésből eredő kölcsönös kötelezettségeket – vagyis nem csupán a nyertes ajánlattevőt terhelő szolgáltatások nyújtását, hanem az e szolgáltatások ellenében fizetendő ár megfizetését is – nem teljesítették, úgy tekinthető, hogy e szerződés „időtartama” nem szűnt meg.

46 Mindazonáltal, amint azt a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, a 2014/24 irányelv 72. cikkét ezen irányelv (107) preambulumbekkezdésével összefüggésben, amely a „teljesítés” alatt álló szerződésekre utal, úgy kell értelmezni, hogy a szerződés új közbeszerzési eljárás nélküli módosításának lehetőségét attól a feltételtől teszi függővé, hogy az éppen „teljesítés” alatt legyen.

47 Márpedig a „teljesítés” kifejezés, amint az ezen irányelv más rendelkezéseiből kitűnik, a nyertes ajánlattevőt terhelő szolgáltatások teljesítésére utal, nem pedig az ajánlatkérőt terhelő fizetési kötelezettségre. A 2014/24 irányelv 2. cikke (1) bekezdése 5. pontjának második tagmondata ugyanis az „építési beruházás kivitelezésére” utal. Ezenfelül, ezen irányelv 70. cikke kimondja, hogy az ajánlatkérő szerv különös feltételeket állapíthat meg valamely szerződés teljesítésére vonatkozóan, feltéve, hogy e feltételek a 67. cikk (3) bekezdése értelmében az építési beruházáshoz, az árubeszerzésekhez vagy a nyújtandó szolgáltatásokhoz kapcsolódnak. Ugyanebben a tekintetben ugyanezen irányelv 58. cikke (4) bekezdésének első albekezdése előírja, hogy az ajánlatkérő szervek olyan feltételeket írhatnak elő, amelyek garantálják, hogy gazdasági szereplők rendelkezzenek a szerződés megfelelő minőségi színvonal szerinti „teljesítéséhez” szükséges emberi és műszaki erőforrásokkal és tapasztalattal.

48 Ebből az olvasatból az következik, hogy egy szerződés „időtartama” csak akkor tekinthető fennállónak a 2014/24 irányelv 72. cikke értelmében véve, ha az e szerződés értelmében a nyertes ajánlattevőt terhelő szolgáltatásokat nem teljesítették teljes egészében.

Következésképpen az említett szerződésnek az e rendelkezésben előírt feltételek szerinti módosítása csak e nyertes ajánlattevő szolgáltatásainak teljes körű teljesítéséig lehetséges, mivel az ajánlatkérő általi fizetés elmaradása e tekintetben nem releváns.

49 Harmadsorban, ezt az értelmezést az e rendelkezés által követett célok is megerősítik. A Bíróság ítélkezési gyakorlatából ugyanis az következik, hogy ezen irányelv 72. cikke, azon feltételek meghatározásával, amelyek mellett a szerződések időtartamuk alatt új közbeszerzési eljárás nélkül módosíthatók, az egyenlő bánásmód és az átláthatóság elve tiszteletben tartását kívánja biztosítani, miközben bizonyos rugalmasságot vezet be a közbeszerzési szerződésekre vonatkozó szabályok alkalmazása során annak érdekében, hogy az ajánlatkérő szervek pragmatikusan reagálhassanak azokra a helyzetekre, amelyekkel a szerződések teljesítése során szembesülnek (lásd ebben az értelemben: 2025. október 16-i Polismyndigheten ítélet, C-282/24, EU:C:2025:790, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

50 Mindazonáltal emlékeztetni kell arra, hogy mivel e 72. cikk az ezen elvektől való eltéréseket vezet be, azt szigorúan kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: 2025. október 16-i Polismyndigheten ítélet, C-282/24, EU:C:2025:790, 25. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

51 Márpedig, ha a nyertes ajánlattevő szolgáltatásait az ajánlatkérő véglegesen átvette, és a végleges számla benyújtásra került, a közbeszerzési szerződésekre vonatkozó szabályok alkalmazása során már nem kell mérlegelési mozgásteret elismerni ez utóbbi tekintetében, mivel kizárt, hogy ezen ajánlatkérő az érintett szerződés teljesítése során olyan helyzetekkel szembesülhessen, amelyeket a szerződés módosítása által kell figyelembe venni.

52 Éppen ez tehát az az előfeltevés, amelyen a 2014/24 irányelv 72. cikkének különböző rendelkezései alapulnak.

53 Egyébiránt annak elismerése, hogy az ajánlatkérő szerv új közbeszerzési eljárás megindítása nélkül módosíthatja a közbeszerzési szerződést mindaddig, amíg a nyertes ajánlattevő által nyújtott szolgáltatások ellenértékeként nem fizeti meg az árat, annak ellenére, hogy e szolgáltatásokat véglegesen átvették, és a végleges számlát benyújtották, azt jelentené, hogy ezen ajánlatkérő szerv tetszése szerint meghosszabbíthatja azt az időszakot, amely alatt az eltérést engedő rendelkezés, nevezetesen a 2014/24 irányelv 72. cikke alkalmazható. Márpedig egy ilyen értelmezés ellentétes lenne azzal, hogy e rendelkezést szigorúan kell értelmezni, amint arra a jelen ítélet 50. pontja emlékeztet.

54 E következtetést nem kérdőjelezheti meg az osztrák és a francia kormány által felhozott azon érv, amely szerint a 2011/7 irányelv 4. cikke (3) bekezdésének az ezen irányelv 2. cikkének 1. és 2. pontjával összefüggésben értelmezett a) pontjával ellentétes az, hogy az ajánlatkérő szervek késedelmes fizetéseket teljesítsenek, amelyek fizetések teljesítésére a számla kézhezvételétől számított 30 naptári napos határidő vonatkozik, amelynek lejártakor az említett irányelv 4. cikkének (1) bekezdése értelmében törvényes kamatot kell fizetniük.

55 Amint ugyanis arra a főtanácsnok is lényegében rámutatott indítványának 83. és 84. pontjában, az ilyen fizetési határidő azért kötelező, mert a szerződés „időtartama” lezárul, amint a nyertes ajánlattevő által teljesítendő szolgáltatásokat ez utóbbi teljesítette, azokat az ajánlatkérő szerv véglegesen átvette, és a végleges számlát e nyertes ajánlattevő benyújtotta.

56 A fentiekre figyelemmel az előterjesztett első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2014/24 irányelv 72. cikkét úgy kell értelmezni, hogy egy közbeszerzési szerződés nem tekinthető

az e rendelkezés értelmében vett „időtartama alatt” lévőnek, ha a nyertes ajánlattevő teljes mértékben teljesítette a szóban forgó szerződés alapján nyújtandó szolgáltatásokat, az ajánlatkérő szerv véglegesen átvette e szolgáltatásokat, és a nyertes ajánlattevő kiállította a végleges számlát, még akkor sem, ha ezen ajánlatkérő szerv még nem fizette meg az azon feltüntetett árat.

A második és a harmadik kérdésről

57 Az első kérdésre adott válaszra tekintettel nem szükséges válaszolni a második és a harmadik kérdésre, amelyeket csak arra az esetre tettek fel, ha a Bíróság az első kérdésre igenlő választ adna.

A költségekről

58 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

A 2021. november 10-i (EU) 2021/1952 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelettel módosított, a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 72. cikkét

a következőképpen kell értelmezni:

egy közbeszerzési szerződés nem tekinthető az e rendelkezés értelmében vett „időtartama alatt” lévőnek, ha a nyertes ajánlattevő teljes mértékben teljesítette a szóban forgó szerződés alapján nyújtandó szolgáltatásokat, az ajánlatkérő szerv véglegesen átvette e szolgáltatásokat, és a nyertes ajánlattevő kiállította a végleges számlát, még akkor sem, ha ezen ajánlatkérő szerv még nem fizette meg az azon feltüntetett árat.

Aláírások